

BØGER

I det følgende vil vi som sædvanlig omtale nogle Bøger og Tidsskriftartikler, som er fremkommet det sidste Aars Tid, og som i en eller anden Henseende har Tilknytning til Holbæk Amt.

Den nye Udgave af **Trap's Danmark**, red. af Gunnar Knudsen, er nu afsluttet. Selv om mange Enkeltheder i dette vældige Værk kan kritiseres, og en Del Oplysninger hurtig forældes, saa er denne Udgivelse alligevel en Storbedrift i vor Litteratur, ja, vi kan godt sige i den europæiske. Og det er en god Ide af Forlæggeren, at man foruden den almindelige Udgave i de store Bind nu ogsaa kan faa de enkelte Amter i pæne Lærredsbind til en rimelig Pris. Vi vil stærkt anbefale vore Læsere at købe i hvert Fald Bindet om Holbæk Amt (Pris 7 Kr. ib.), det er en utrolig Rigdom af værdifulde Oplysninger, det giver over alt muligt paa ens egen Egn og vidt om i Nabolaget; især de historiske Meddelelser er udmærkede. Foruden et Amtskort er der smaa Kort over de enkelte Sogne og en Mængde Billeder.

Den Aar bog, Turistforeningen for Danmark hvert Aar giver sine Medlemmer, omhandler i Aar, 1931, **Vestsjælland**; det er en meget smukt udstyret Bog paa 254 Sider med et godt Kort over det vestlige Sjælland og en Vrimmel af prægtige Billeder. Efter et Digt af Helge Hostrup følger: Ivar Schmidt: Odsherred og Kalundborgegnen; Carl Langballe: Fra Asnæs til Basnæs; J. V. Christensen: Vestsjællændere; Gunnar Knudsen: Stednavne i Vestsjælland; Hans Kjær: Oldtidsminder; Palle Rosenkrantz: Vestsjællands Herregaarde; H. Zangenberg: Gamle Huse og Gaarde i Vestsjælland; J. S. Møller: Folkedragter i Holbæk Amt.

Det er jo altid morsomt at læse om kendte Egne, og flere af Afhandlingerne er udmærket skrevne Oversigter, som giver gode Oplysninger. Naturligvis er man ikke altid enig med de ærede Forfattere i, hvad de tager med og hvad de udelader; det ser jo f. Eks. lidt underligt ud, at Landsdelens eneste Runesten, den store og vel sin Indskrift meget mærkelige Sten i Gørlev, slet ikke omtales. — Den østlige Del af vort Amt, omtrent fra Jyderup og ud til Bramsnæs Bugt, medtages vistnok først i en senere Aar bog om Midtsjælland.

Det smukt udstyrede **Julehefte Odsherred**, udgivet og redigeret af Redaktionssekretær **Tage Christiansen**, indeholdt i Aar af lokalhistorisk Stof: **Asta Christiansen: Fra den gamle Landsby, et Tidsbillede fra Højby omkr. 1860**; **G. Knudsen: Overlærer C. Stejncke**; **C. Landbo: Egebjerg Præstegaard**; **A. M.: Naar Morfortæller**; fra det daglige Liv paa en Bondegaard; **W. Bagger: Estherhøjstenen**; **Tage Christiansen: En Lumbsaas-Digter (L. C. Nielsen)**.

Som et Supplement til Pragtværket: Danske Herregaarde, der afsluttedes for en halv Snes Aar siden, er »Det kgl. danske Haveselskab« nu — med Carlsbergfondets Støtte — begyndt at udsende et Værk om Herregaardshaverne. De var jo — i hvert Fald Parkeerne fra 1700'erne — lige saa storslaaet og værdifuld Arkitektur som selve Slottene, hvis levende Indramning og Baggrund de danner, og skal der skrives om dem, er det paa høje Tid, thi de indgribende Forandringer, der i den sidste Snes Aar er foregaaet med vore Herregaarde, har desværre i mange Tilfælde medført en fuldstændig Ødelæggelse af Haverne.

Første Hefte af Værket omhandler **Lerchenborg Slotshave**; Teksten er skrevet af Dr. Vilh. Lorenzen; han fortæller, hvorledes Slottets Bygherre, General Chr. Lerche, i 1740'erne lod den dygtige franske Officer, Kapt. Longueville, anlægge Haven, assisteret af Slotsgartneren Spath, og skildrer Havens senere Historie. Glimrende udførte Fotografier og Planer viser det storstilede Anlæg, hvoraf Hovedlinierne jo heldigvis den Dag i Dag er bevarede. — Heftet, som indeholder ca. 30 Sider Tekst og Illustrationer i stort Folioformat, kan faas særskilt i Boghandelen.

I »Danske Studier« 1930 har Kredslæge Møller, Kalundborg, givet en udførlig Oversigt over de forskellige Sædvaner og Fest-Skikke, der knytter sig til Vaarens Indtog i Landet: Sommer i By, Majtræet, Majstangen, Majviserne, »at maje«, »at danse paa Høj« o. m. m. I Afhandlingen, som hedder »**Sommer i By i Danmark**« (i udvidet Form Dr. Møllers Foredrag ved det nordiske Folkemindeforsker møde i Göteborg i 1930), omtales her fra Amtet især de gamle Majskikke paa Samsø, hvor man som i Nordby trofast har bevaret dem lige til vore Dage. — Nogen Tolkning af de forskellige Skikke har Forf. ikke forsøgt i Afhandlingen; denne vanskelige Opgave har han til Gengæld — som vore Medlemmer vil se — i Aar taget op i sit store Værk »**Fester og Højtider**« III Levring.

Foreningen »Danmarks Folkeminder« udsendte nu i Vinter en stor Bog: **Danmarks Sanglege**, udgivet af S. Tvermose Thyregod (372 Sider); her er samlet 164 gamle Sanglege med Noder til og gjort Rede for Oprindelse og Variationer; det er et særdeles fortjenstfuldt Arbejde, og der er kommet en ualmindelig fornøjelig

Bog ud af det; overalt træffer man paa gamle Kendinge; halvt forglemte Lege og Remser fra ens Barndomsaar træder lyslevende frem i Erindringen. En Mængde Sanglege, som er optegnet her i Amtet — ikke mindst i Odsherred og paa Samsø — findes rundt om i Bogen.

»Fortid og Nutid«, det lille Tidsskrift, som Dansk historisk Fællesforening udgiver, har i det sidste Aar bragt flere udmærkede Afhandlinger og Oversigter:

I 8. Binds 2. Hefte (for 1929, II) Registratur over Kirkeregnskaber fra Sjællands og Maribo Stifter; Kai Uldall: Dansehøj, Pinsebod og Gildesvold.

I 8. Binds 3. Hefte (for 1930, I) Fortsættelse af Uldalls Artikel, og en Række Anmeldelser af det sidste Aars Litteratur vedrørende Topografi og Folklore.

8. Binds 4. Hefte (for 1930, II): Jørg. Petersen: Institutet for Historie og Samfundskonometri; Holg. Hansen: Registratur over Kirkeregnskaber fra Fyens Stift og Als.

— Vore Medlemmer kan ved Henv. til Sekretæren blive Subskribenter paa Fortid og Nutid for $\frac{1}{2}$ Pris, 2,50 Kr. aarlig. Der kommer hvert Aar 8 Ark, fordelt paa en 2—3 Hefter.

A. T.